

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/3511,Obchody-64-rocznicy-Oblawy-Augustowskiej-Giby-19-lipca-2009.html>
07.04.2026, 11:30

Obchody 64. rocznicy Obławy Augustowskiej - Giby, 19 lipca 2009

19.07.2009

W dniu 19 lipca 2009 r. w Gibach (woj. podlaskie) odbyły się obchody 64. rocznicy największej powojennej zbrodni na Polakach - Obławy Augustowskiej, przeprowadzonej w lipcu 1945 r. przez Sowieców. W jej wyniku zostało zamordowanych w nieznanym miejscu ok. 600 mieszkańców powiatów augustowskiego, sokólskiego i suwalskiego. Od kilkunastu lat przy symbolicznym grobie ofiar Obławy w Gibach ich krewni modlą się za swoich bliskich. Od szeregu lat w organizację obchodów włącza się Instytut Pamięci Narodowej, nadając im ogólnopolską rangę. W tegorocznych obchodach wziął udział dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prok. Dariusz Gabrel, który odczytał list od prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. hab. Janusza Kurtyki, a także poinformował o obecnym stanie śledztwa prowadzonego przez prokuratorów białostockiego oddziału IPN. Delegacja Instytutu złożyła też wieniec pod krzyżem-pomnikiem ofiar Obławy. Uroczystości oficjalne poprzedziła msza święta odprawiona przez ordynariusza ełckiego ks. biskupa Jerzego Mazura, który wygłosił również homilię. Oprócz Instytutu Pamięci Narodowej tegoroczne uroczystości współorganizował Klub Historyczny im. Armii Krajowej w Augustowie, proboszcz parafii św. Anny w Gibach, Starosta Sejneński, Wójt gminy Giby i Związek Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej w 1945 r.

W lipcu 1945 r., a więc już po zakończeniu II wojny światowej, na terenie powiatów augustowskiego, suwalskiego i północnej części sokólskiego została przeprowadzona wielka akcja pacyfikacyjna. Brały w niej udział głównie sowieckie Wojska Wewnętrzne NKWD, a aktywnej pomocy udzielili żołnierze „ludowego” Wojska Polskiego i polscy funkcjonariusze aparatu represji. Ofiarami obławy stały się osoby podejrzewane przez komunistów o sprzyjanie i przynależność do zbrojnego podziemia antykomunistycznego oraz działalność w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego.

W toku akcji pacyfikacyjnej w ręce komunistycznego aparatu bezpieczeństwa dostało się blisko dwa tysiące osób. „Podejrzanych” zabierano z domów, uprowadzano z dróg, zatrzymywano podczas prac polowych. Pojmany w Obławie uwięziono i poddano brutalnemu śledztwu, w wyniku którego wyodrębniono grupę około 600 osób. Świadkowie dramatu wspominają, iż zatrzymanych wywieziono ciężarówkami w kierunku wschodnim, w stronę nowej polsko-białoruskiej granicy. Mimo podejmowania wysiłków mających na celu ujawnienie całej prawdy o Obławie Augustowskiej, do dziś nie wiemy, kto podjął decyzję o przeprowadzeniu pacyfikacji, ani jakie były dalsze losy zatrzymanych osób. Znając sowiecką praktykę rozprawiania się z politycznymi przeciwnikami możemy być przekonani, że zostali zamordowani i pochowani w nieoznaczonym miejscu. Taki los spotkał tysiące żołnierzy Armii Krajowej i innych polskich podziemnych organizacji zbrojnych.

W opowieściach świadków, jako miejsce pochówku ofiar Obławy Augustowskiej, przewija się nazwa podgrodzieńskich Naumowicz. Niestety, podjęcie poszukiwań po stronie białoruskiej nie jest obecnie możliwe. Bezpośrednio po Obławie rodziny zaginionych rozpoczęły poszukiwania najbliższych. Interwencje u najwyższych władz komunistycznych nie dawały jednak rezultatu.

Pomimo niepowodzeń każdy przełom polityczny w latach PRL-u na nowo inspirował do podejmowania kolejnych prób wyjaśnienia losu zaginionych. Szczególne miejsce i zasługi w dokumentowaniu i wyjaśnieniu losów ofiar Obławy ma utworzony 2 sierpnia 1987 r. Obywatelski Komitet Poszukiwań Mieszkańców Suwalszczyzny Zaginionych w Lipcu 1945 r. Jego działalność, chociaż zakazana, stała się inspiracją do powstania rok później pierwszego poświęconego tej zbrodni filmu. W latach dziewięćdziesiątych wyjaśnienia losów ofiar i wskazania sprawców podjęła się Wojewódzka Prokuratura w Suwałkach. Niestety, ze względu na brak dostępu do nowych materiałów, śledztwo zawieszono. W roku 2001 akta sprawy zostały przekazane do Instytutu Pamięi Narodowej, który od tamtej pory dąży do wyjaśnienia losu ofiar Obławy Augustowskiej. W dalszym ciągu, m.in. ze względu na brak współpracy z prokuraturami na Białorusi i w Rosji, nie osiągnięto zadowalających wyników postępowania. Mimo trudności w prowadzeniu działań prawnych sprawa Obławy Augustowskiej znana jest na terenie całego kraju. Powstają publikacje, wystawy i filmy opowiadające o zbrodniczych działaniach komunistycznego aparatu bezpieczeństwa, podjętych wobec mieszkańców Polski północno-wschodniej w lipcu 1945 roku. Sprawa jest również przedmiotem obrad Polsko-Rosyjskiej Komisji do Spraw Trudnych.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

19 lipca 2009 r., Giby. 64. rocznica Obławy Augustowskiej

Delegacja IPN oddaje hołd zamordowanym

Delegacja IPN, w drugim rzędzie prok Dariusz Gabrel - dyrektor GKSzPNP oraz prof. Cezary Kuklo - dyrektor OIPN w Białymstoku